

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Факультет іноземної філології

Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

ПРОГРАМА і МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

28 березня 2025 року

**ФІЛОСОФІЯ МОВИ ТА НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ Й ЛІНГВІСТИЦІ**

КИЇВ – 2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine
Faculty of Foreign Philology
Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation

P R O G R A M **and P A P E R S**

of Fifth International Scientific and Practical Conference
March 28, 2025

LANGUAGE PHILOSOPHY AND NEW TRENDS IN TRANSLATION AND LINGUISTIC STUDIES

KYIV – 2025

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Віктор Андрущенко

доктор філософських наук, академік Національної академії педагогічних наук України, член-кореспондент Національної академії наук України, професор, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Володимир Лавриненко

кандидат історичних наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Григорій Торбін

доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наталія Леміш

доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Світлана Матвєєва

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наталія Сафонова

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Дмитро Чистяк

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Юлія Доброносова

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету.

Крістоф Йозеф Претцер

доктор філософії (PhD, Cantab.), науковий співробітник кафедри середньовічної та ранньомодерної європейської історії Хемніцького університету (Німеччина).

- Барбара Левандовська-Томащук** габілітований доктор, професор, доктор кафедри мови та комунікацій Університету прикладних наук у Коніні (Республіка Польща).
- Абхіманью Шарма** доктор філософії з філології, викладач німецької лінгвістики в Кембриджському університеті (Англія).
- Павло Шопін** доктор філософії з філології, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.
- Данута Станулевич** габілітований доктор, професор, академічний викладач Інституту англійських та американських досліджень Гданського університету (Республіка Польща).
- Амест Тамразян** доктор філософії з філології, доцент, науковий співробітник лабораторії цифрових гуманітарних наук Коледжу гуманітарних наук Швейцарського федерального технологічного інституту у Лозанні (Швейцарія); докторант кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР

- Олексій Довгань** кандидат філологічних наук, викладач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Факультет іноземної філології

Адреса: вул. Олександра Кониського, 8/14, 6-ий поверх, м. Київ, 01601

Тел.: +38(044) 486 4717, **e-mail:** fif@udu.edu.ua

Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

e-mail: mova@udu.edu.ua

ORGANIZING COMMITTEE

Viktor Andrushchenko

Doctor of Philosophical Sciences, Academician at National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Corresponding Member of National Academy of Sciences of Ukraine, Professor, Rector at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Volodymyr Lavrynenko

Candidate of Historical Sciences, Professor, Vice-rector for International Affairs at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Hryhorii Torbin

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Vice-rector for Scientific Work at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Nataliya Lemish

Doctor of Philological Sciences, Professor, Dean of the Faculty of Foreign Philology at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Svitlana Matvieieva

Doctor of Philological Sciences, Professor, Professor of the Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation of the Faculty of Foreign Philology at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Nataliia Safonova

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation of the Faculty of Foreign Philology at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Dmytro Chystiak

Doctor of Philological Sciences, Professor, Professor of the Department of Romance Philology of the Educational and Research Institute of Philology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Yuliia Dobronosova

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the Department of Philosophy and Pedagogy at National Transport University.

Christoph Joseph Pretzer

Doctor of Philosophy (PhD, Cantab.), Academic Assistant at the Chair for Medieval and Early Modern European History at the University of Chemnitz (Germany).

Barbara Lewandowska-Tomaszczyk Dr. Habil., Professor at the Department of Language and Communication of University of Applied Sciences in Konin (Republic of Poland).

Abhimanyu Sharma Doctor of Philosophy (PhD in Linguistics), Teaching Associate in German Linguistics at University of Cambridge (England).

Pavlo Shopin Doctor of Philosophy (PhD in Linguistics), Associate Professor of Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation of the Faculty of Foreign Philology at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Danuta Stanulewicz Dr. hab., Professor, Academic teacher of Institute of English and American Studies of University of Gdańsk (Republic of Poland).

Hamest Tamrazyan PhD in Linguistics, Associate Professor, Scientific Collaborator, Digital humanities laboratory, College of Humanities, Swiss Federal Institute of Technology in Lausanne (Switzerland); Postdoctoral researcher of Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation of Faculty of Foreign Philology at the Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

RESPONSIBLE SECRETARY

Oleksii Dovhan Candidate of Philological Sciences, Lecturer of Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation of Faculty of the Foreign Philology at Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine.

Faculty of Foreign Philology

Address: 8/14 Oleksandr Konyskyi street, 6th floor, Kyiv, 01601, Ukraine

Tel.: +38(044) 486 4717, **e-mail:** fif@udu.edu.ua

Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics, and Translation

e-mail: mova@udu.edu.ua

здійснювати автоматизований аналіз.

Завдяки такому корпусу можна проводити аналіз мовних особливостей туристичних текстів, досліджувати використання лексики, фразеології та стилістичних прийомів, а також створювати інструменти для автоматизованого перекладу або розпізнавання текстів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жуковська, В. В. (2013). *Вступ до корпусної лінгвістики*. Навч. посіб. (141 с.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка,
2. Baker, P., Hardie, A., & McEnery, T. (2006). *Glossary of Corpus Linguistics*. (192 p.). Edinburgh University Press,

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДІАТЕКСТІВ: КОРПУСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сіваєва Ольга,

доктор філософії з філології, старший викладач кафедри англійської мови та комунікації Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Медіатексти, як дзеркало суспільства, відображають мовні, культурні та соціальні особливості певної спільноти. Отже, переклад медіатекстів є не лише лінгвістичним, але й соціокультурним актом, що потребує врахування різноманітних факторів, які впливають на сприйняття та інтерпретацію повідомлення цільовою аудиторією. Корпусна лінгвістика (McEnery, Xiao, Tono, 2006), з її потужними інструментами аналізу великих обсягів текстів, відкриває нові можливості для дослідження соціолінгвістичних аспектів перекладу медіа текстів, що стає все більш **актуальним**.

Метою нашої розвідки є вияв соціолінгвістичних аспектів перекладу медіатекстів на основі корпусного аналізу. Корпусна лінгвістика надає дослідникам потужні інструменти для аналізу великих обсягів текстів та виявлення закономірностей, які важко помітити при традиційному аналізі (Bednarek, 2006). У контексті перекладу медіатекстів корпусні дослідження можуть допомогти: виявити вплив соціолінгвістичних факторів на перекладацькі стратегії: за допомогою корпусів можна дослідити, як соціальний статус перекладача, особливості цільової аудиторії та інші фактори впливають на вибір лексики, граматичних конструкцій та стилістичних прийомів. Наприклад: «*The protesters clashed with police outside the parliament building*» (The Economist). Варіанти перекладу: «*Мітингувальники вступили в конфронтацію з правоохоронцями біля будівлі парламенту*» / «*Протестувальники зчепилися з ментами під Верховною Радою*». У першому варіанті перекладу використовується більш формальна та нейтральна лексика («мітингувальники», «правоохоронці», «будівля парламенту»), що може

свідчити про високий соціальний статус перекладача та орієнтацію на аудиторію з високим статусом. У другому перекладі використовується більш розмовна та емоційно забарвлена лексика («протестувальники», «менти», «Верховна Рада»), що може свідчити про низький соціальний статус перекладача та орієнтацію на аудиторію з низьким статусом.

Також в ході проведення корпусного аналізу перекладу медіатекстів можна проаналізувати особливості мови перекладу: корпусні дослідження дозволяють виявити специфічні риси мови перекладу, такі як інтерференція з мови оригіналу, використання спрощених граматичних конструкцій та інші явища. Наступні приклади є цьому підтвердженням: «*The company announced that it will be laying off 100 employees*» (The Economist). «Компанія оголосила, що вона буде звільняти 100 працівників». Цей приклад ілюструє інтерференцію з англійської мови на рівні граматики. В українській мові зворот «буде звільняти» є менш вживаним, ніж просто «звільнить». Перекладач, можливо, несвідомо скопіював англійську структуру, що призвело до менш природного звучання перекладу. Прикладом використання спрощених граматичних конструкцій є переклад речення: «*The report, which was published last week, revealed some shocking findings*» (The Economist). «Звіт, який був опублікований минулого тижня, показав деякі шокуючі результати». У цьому прикладі перекладач спростив складну підрядну конструкцію «*which was published last week*», використавши просте означене речення «який був опублікований минулого тижня». Хоча такий варіант перекладу є граматично правильним, він втрачає певну стилістичну витонченість оригіналу. Уніфікація лексики: «*The company's profits have soared in the past year*» (The Economist). «Прибутки компанії значно зросли за останній рік». У цьому прикладі перекладач використовує слово «зросли» замість більш стилістично забарвленого «злетіли», що могло б краще передати значення англійського «soared». Це явище називається уніфікацією лексики, коли перекладач віддає перевагу більш загальним словам, втрачаючи при цьому відтінки значення оригіналу.

На основі корпусного дослідження перекладу медіатекстів можна досліджувати і міжкультурну комунікацію: за допомогою корпусів можна аналізувати, як відбувається міжкультурна комунікація в медіатекстах, які культурні коди та символи використовуються та як вони інтерпретуються різними аудиторіями. Наприклад: «*The company is committed to sustainable development*» (The Economist). «Компанія прагне до сталого розвитку, зберігаючи навколишнє середовище для майбутніх поколінь». «Компанія зацікавлена у сталому розвитку, що забезпечить їй довгострокову економічну стабільність». У першому варіанті перекладач підкреслив екологічний аспект сталого розвитку, що відповідає сучасним тенденціям у західній культурі. У другому варіанті перекладач наголосив на економічній вигоді, що може бути більш зрозумілим та прийнятним для української аудиторії, яка часто постає перед економічними труднощами.

Висновки. Корпусна лінгвістика є цінним інструментом для дослідження соціолінгвістичних аспектів перекладу медіатекстів. За допомогою корпусних досліджень можна отримати глибше розуміння того, як соціальні, культурні та мовні фактори впливають на процес перекладу та міжкультурну комунікацію. Отримана інформація є *перспективною* для здійснення корпусного аналізу перекладів різних типів медійних видань з метою ідентифікації та дослідження соціолінгвістичних детермінант їхнього перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bednarek, M. (2006). *Evaluation in Media Discourse: Analysis of a Newspaper Corpus*. London, 253 p.
2. McEnery, A., Xiao, R., Tono, Y. (2006). *Corpus-based Language Studies: An Advanced Resource Book*. London: Routledge, 386 p.
3. The Economist. URL: <https://www.economist.com/>.

ПЕРЕКЛАД ПРИЙМЕННИКОВИХ ІНФІНІТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА ПРИКЛАДІ ПІСЕНЬ ТЕЙЛОР СВІФТ)

Стулень Анастасія,

*студентка кафедри англійської філології і філософії мови
Київського національного лінгвістичного університету*

*(науковий керівник – Дейкун Олексій, аспірант кафедри англійської філології
і філософії мови Київського національного лінгвістичного університету)*

Дослідження в галузі конструкційної граматики зосереджуються здебільшого на вивченні порівняльних (Treis, 2018), цільних (Дейкун, 2024) та каузативних (Tran, 2024) конструкцій. Утім сучасні науковці не надають уваги вивченню прийменникових інфінітивних конструкцій, зокрема їх перекладу в музичному дискурсі, що є *актуальністю* цієї розвідки.

Мета дослідження – відтворення англійськомовних прийменникових інфінітивних конструкцій українською на матеріалі текстів пісень виконавиці Тейлор Свіфт (<https://genius.com/>) та їхніх перекладів на сайті Genius Україна (<https://genius.com/tags/ukraine>) з альбомів «1989 (Taylor's version)» (2023 рік) та «Red (Taylor's version)» (2021 рік).

Наукові результати. Здійснений аналіз текстів пісень вищевказаних альбомів виявив, що прийменникові інфінітивні конструкції оригіналу здебільшого відтворюють за моделлю *семантичної еквівалентності*, тоді як власне *перекладацьку модель* розуміємо як певний сталий когнітивний шаблон для відтворення різномірних побудов (Дейкун, 2024).

Позаяк в українській мові відсутня прийменникова інфінітивна конструкція як граматичне явище, її відтворюють за допомогою двох інших структур –